

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: P. V.
bytem X
proti

žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje
sídlem Žerotínovo nám. 449/3, 601 82 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2022, č. j. JMK 74384/2022, sp. zn. S-JMK 72901/2022/OD/Kš,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2022, č. j. JMK 74384/2022, sp. zn. S-JMK 72901/2022/OD/Kš, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Rozhodnutí Městského úřadu Židlochovice, odboru dopravy, ze dne 16. 3. 2022, č. j. MZi-2021/519077/5, sp. zn. OSDD/104817/2021, **se ruší**.
- III. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci na náhradě nákladů řízení **11 228 Kč**, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tím žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Židlochovice, odboru dopravy (dále jen „prvostupňový orgán“ nebo „správní

orgán I. stupně“), ze dne 16. 3. 2022, č. j. MZi-2021/519077/5, sp. zn. OSDD/104817/2021 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“ nebo „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“ nebo „rozhodnutí o přestupku“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla podle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), jehož se měl dopustit tím, že jako provozovatel vozidla RZ: X v rozporu s 10 odst. 3 zákona o silničním provozu nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích. Automatizovaným technickým prostředkem používaným bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích bylo zjištěno, že dne 16. 7. 2021 v 19:09 hod., v obci Židlochovice, na pozemní komunikaci ulice Žerotínovo nábreží, v úseku 7,6 km silnice II/425 překročil řidič vozidla, který není blíže znám, s označeným vozidlem nejvyšší dovolenou rychlost jízdy v obci o méně než 20 km/h, neboť jeho skutečná rychlost po odečtení toleranční odchylky činila 63 km/h, přičemž v daném úseku je stanovena nejvyšší dovolená rychlost jízdy 50 km/h. Tímto jednáním porušil blíže nezjištěný řidič § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, čímž se dopustil přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 téhož zákona.
3. Za uvedený přestupek uložil prvostupňový orgán žalobci dle § 125f odst. 4 ve spojení s § 125c odst. 5 písm. g) zákona o silničním provozu pokutu ve výši 1 500 Kč. Současně byla žalobci prvostupňovým rozhodnutím uložena povinnost nahradit náklady správního řízení v paušální částce 1 000 Kč.

II. Napadené rozhodnutí

4. V úvodu odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný zrekapituloval dosavadní průběh řízení o přestupku a shrnul obsah správního spisu. Následně věc právně posoudil, přičemž neshledal, že by rozhodnutí o přestupku bylo v rozporu s právními předpisy.
5. K odvolacím námitkám žalovaný konstatoval, že pokud je evidovaný stav v registru silničních vozidel pouze důsledkem snahy vyhnout se deliktní odpovědnosti provozovatele (vlastníka) a jako provozovatel vozidla je v registru silničních vozidel účelově uvedena jiná osoba, než která je vlastníkem nebo která provozuje vozidlo na základě jiného právního titulu, správní orgán při rozhodování o deliktu provozovatele vozidla k evidenčnímu stavu v registru silničních vozidel nepřihlédne (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2018, č. j. 1 As 222/2017-45). Součástí správního spisu je výtisk webové stránky www.virtualniprovozovatel.cz, za kterou stojí P. K., který je zároveň i ředitelem spolku *Share CAR!*, z. s. Ten je pak zapisován jako provozovatel vozidla, aby se jeho skutečný provozovatel vyhnul riziku postihu za přestupky, kterých se dopustí.
6. V rozporu se stanovami spolku *Virtuální provozovatel*, z. s. je námitka žalobce, že s předmětným vozidlem fakticky vůbec nedisponuje, nepoužívá ho a ani je neprovozuje, a je proto absurdní, aby byl považován za provozovatele vozidla. Tuto námitku vyvrací stanovy spolku v bodu VII (práva spolku), podle nichž *spolek není oprávněn užívat vozidla svých členů, a to ani v případech, že tato provozuje. Na spolek navíc nepřechází vlastnické, užívací ani dispoziční právo k těmto vozidlům; nepřechází na něj ani držba.* Z toho jasně vyplývá, že vozidlo zůstává v dispozici a užívání vlastníku vozidla. Ve

správním spisu je taktéž založen videozáznam, na němž statutární orgán spolku *Share CAR!*, z. s. P. K. zcela jasně vysvětluje účel a princip služby virtuálního provozovatele.

7. V posuzované věci je faktickým provozovatelem žalobce, s nímž bylo v souladu se zjištěnými skutečnostmi vedeno celé přestupkové řízení, v němž se mohl též seznámit se všemi podklady. V průběhu řízení byl žalobce po celou dobu zcela pasivní a svá tvrzení ničím nedoložil. Pokud se žalobce snažil žalovaného přesvědčit, že si službu virtuálního provozovatele sjednal proto, že chtěl sdílet své vozidlo s jinými subjekty, má žalovaný za prokázané, že tak žalobce naopak učinil s úmyslem vyhnout se pokutám za přestupky v silničním provozu. Lze proto konstatovat, že jednání žalobce je hrubým zneužitím práva a nemůže být tolerováno.
8. Žalovaný uzavřel, že v řešené věci byly splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o přestupku provozovatele vozidla podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, přičemž správní orgán I. stupně dostatečně prokázal, že se tohoto přestupku dopustil právě žalobce. Odvolání žalobce proto žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí jako správné potvrdil.

III. Žaloba

9. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za nezákonné. Namítal, že byl potrestán za přestupek provozovatele vozidla, aniž by byl v registru vozidel zapsán jako provozovatel vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku. Takový postup odporuje smyslu a účelu právní úpravy přestupku provozovatele vozidla.
10. Úvaha správních orgánů o zneužití práva není relevantní, neboť judikatura dovodila, že faktický stav toho, kdo vlastní vozidlo, nic nemění na tom, že odpovědnost je dána stavem evidovaným v registru vozidel. Je proto namístě trestat vždy jen provozovatele vozidla zapsaného v registru vozidel, neboť právě on je speciálním subjektem přestupku ve smyslu § 125f zákona o silničním provozu. Trestání kohokoliv jiného na základě selekce správního orgánu o tom, či potrestání se jeví jako výhodnější, je vyloučeno.
11. Nadto má žalobce za to, že v posuzovaném případě ke zneužití práva nedošlo. Správní orgány neprovedly subjektivní ani objektivní test zneužití práva a své závěry o tom, co by žalobce mohl svým postupem získat, nijak neodůvodnily. I pokud by žalobce ustanovil jako provozovatele vozidla jinou osobu pouze proto, aby se zabývala administrativou spjatou s provozem vozidla, nejde o postup *contra legem*. Zákon o silničním provozu navíc nechává vlastníku vozidla právo volby v otázce osoby odpovědné za dodržování právních předpisů. Nerespektování této vůle je nejen v rozporu s platným právem, ale taktéž zcela iracionální a nic neřešící. Ať už je totiž potrestán provozovatel vozidla nebo jeho vlastník, ani v jednom případě nejde o osobu, která by fakticky porušení dopravních předpisů způsobila, ale která pouze nese za jejich porušení odpovědnost.
12. I kdyby názor správních orgánů o zneužití práva obstál, nebylo ve správním řízení prokázáno, že by zápis spolku *Share CAR!*, z. s. do registru vozidel byl pokusem vyhnout se odpovědnosti za přestupky provozovatele vozidla. Žalobce v průběhu přestupkového řízení jasně uvedl, že změnu provozovatele provedl proto, aby mohl využít služby sdílení vozidel, kdy po přistoupení ke spolku mohl užívat vozidla ostatních členů. Tato tvrzení ovšem správní orgány ignorovaly, jakož i odmítly provést navržené důkazy. Namísto toho vycházely z obsahu webových stránek www.virtualniprovozovatel.cz, stanov spolku

Virtuální provozovatel, z. s. a z videozáznamů, které jsou ve vztahu k předmětu řízení irelevantní, neboť se týkají fungování jiného spolku. Tudíž faktické fungování spolku *Share CAR!*, z. s. správní orgány nijak neprokázaly.

13. S ohledem na shora uvedené žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí společně s rozhodnutím o přestupku zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně požádal uhradit náklady soudního řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

14. Ve vyjádření ze dne 26. 8. 2022 žalovaný uvedl, že napadené rozhodnutí považuje za správné a odůvodněné. Žalovaný trvá na svém právním názoru, že v řešené věci jde o zneužití práva v důsledku účelového přepisu vozidla.
15. Argumentace žalobce ohledně odkazování na stanovy spolku *Virtuální provozovatel*, z. s. je zcela nesmyslná, protože nic takového žalovaný v napadeném rozhodnutí neuvádí. Naopak, pouze cituje vyjádření uvedené na webových stránkách www.virtualniprovozovatel.cz, za nimiž stojí P. K., který je zároveň i ředitelem spolku *Share CAR!*, z. s.
16. Provádění dalšího dokazování by bylo s ohledem na zcela jednoznačný obsah správního spisu nadbytečné. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu totiž pro splnění podmínky dle § 125f odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu stačí, že jednání řidiče vykazuje znaky přestupku. Není tedy potřeba prokazovat zavinění. Prvostupňový orgán v rozhodnutí o přestupku uvedl, k jakému porušení došlo, neboť uvedl jednotlivé znaky přestupku. Tím byla naplněna formální stránka přestupku.
17. Konečně k žalobcem citovanému rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2021, č. j. 20 A 5/2021-26, žalovaný sdělil, že se závěry tohoto rozsudku nesouhlasí, neboť se v něm soud dostatečně nevypořádal s otázkou účelového jednání ve vztahu k zápisu v registru.

V. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

18. Ze správního spisu zdejší soud zjistil následující skutečnosti. Z oznámení podezření ze spáchání přestupku Městskou policií Židlochovice ze dne 22. 7. 2021 doplněného o fotodokumentaci z místa přestupkového jednání a výstup z radarového měření plyne, že dne 16. 7. 2021 v 19:09 hod., v obci Židlochovice, na pozemní komunikaci ulice Žerotínovo nábřeží, v úseku 7,6 km silnice II/425 bylo prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích zjištěno, že řidič vozidla RZ: X, který není znám, překročil nejvyšší dovolenou rychlost jízdy v obci o méně než 20 km/h, neboť mu byla v daném úseku po odečtení toleranční odchylky ± 3 km/h naměřena skutečná rychlost 63 km/h.
19. Ve správním spisu je dále založena kopie evidenční karty vozidla RZ: X, podle níž byl provozovatelem vozidla v době spáchání přestupku spolek *Share CAR!*, z. s., zatímco žalobce byl vlastníkem předmětného vozidla. Správní spis obsahuje též výpisy ze spolkového rejstříku ke spolkům *Share CAR!*, z. s. a *Virtuální provozovatel*, z. s., z nichž souladně vyplývá, že funkci statutárního orgánu obou spolků vykonává P. K. Právě tak správní orgán I. stupně do správního spisu zařadil i snímky obrazovky z webových stránek www.virtualniprovozovatel.cz a www.kurzy.cz a CD nosič zachycující projev P. K.

20. Na základě oznámení podezření ze spáchání přestupku vyzval prvostupňový orgán žalobce dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu, aby uhradil určenou částku, příp. sdělil totožnost řidiče vozidla v okamžiku spáchání přestupku. Poněvadž prvostupňový orgán vyhodnotil, že evidovaný stav v registru silničních vozidel je pouze důsledkem snahy vyhnout se odpovědnosti za přestupky provozovatele vozidla, s ohledem na judikaturu správních soudů adresoval výzvu přímo žalobci jako vlastníku vozidla. Žalobce však určenou částku neuhradil a ani nesdělil údaje k osobě řidiče, pročez prvostupňový orgán věc odložil.
21. Příkazem ze dne 5. 10. 2021 posléze zahájil prvostupňový orgán s žalobcem řízení o přestupku provozovatele vozidla, v němž bylo vydáno rozhodnutí o přestupku, proti kterému se žalobce odvolal. O odvolání žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím, které je předmětem nynějšího soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

22. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).
23. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu soud vycházel ze správního spisu předloženého žalovaným.
24. Krajský soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, jelikož účastníci řízení s tímto postupem souhlasili a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
25. Žaloba je **důvodná**.
26. V nyní řešené věci učinili účastníci řízení spornou otázku, zda a případně za jakých podmínek může být za přestupek dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu odpovědná osoba odlišná od provozovatele vozidla zapsaného v registru silničních vozidel, zejména pak vlastník vozidla, jímž byl dopravní přestupek spáchán.
27. Mezi účastníky řízení není sporné, že v době spáchání přestupku byl jako provozovatel vozidla žalobce v registru vozidel zapsán spolek *Share CAR!*, z. s., zatímco žalobce byl v předmětnou dobu evidován pouze jako vlastník vozidla. Současně není v posuzované věci sporné ani to, že od oznámení podezření ze spáchání přestupku jednal prvostupňový orgán pouze s žalobcem, jelikož mu zaslal výzvu k úhradě určené částky, pomocí příkazu s ním zahájil přestupkové řízení a prvostupňovým rozhodnutím jej uznal vinným ze spáchání přestupku podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu.
28. Stěžejní pro posouzení věci je § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, podle kterého platí, že: *„Provozovatel vozidla se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 10 odst. 3 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.“*
29. Osobu provozovatele vozidla pak definuje § 2 písm. b) zákona o silničním provozu: *„Pro účely tohoto zákona provozovatel vozidla je vlastník nebo jiná osoba, která je jako provozovatel zapsána v registru silničních vozidel podle zvláštního právního předpisu nebo*

obdobné evidenci jiného státu.“ Obdobně je provozovatel vozidla definován též v zákoně č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích (srov. § 2 odst. 15).

30. V rámci přezkumu napadeného rozhodnutí a hodnocení oprávněnosti žalobních námitek zdejší soud vycházel z bohaté a plně ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, jež opakovaně zdůraznila, že přestupku dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu se může dopustit pouze provozovatel vozidla, tj. osoba zapsaná jako provozovatel v registru vozidel. Jedná se totiž o přestupek s tzv. speciálním subjektem (omezeným okruhem pachatelů). Pojem provozovatel vozidla je v zákoně o silničním provozu jednoznačně definován a z této definice vyplývá, že je založen na tzv. evidenčním principu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2018, č. j. 1 As 222/2017-45, ze dne 6. 2. 2020, č. j. 2 As 46/2019-65, či recentní usnesení ze dne 18. 7. 2023, č. j. 2 As 17/2023-23; veškerá rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). V této souvislosti pak krajský soud odkazuje rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2019, č. j. 1 As 318/2018-41, v němž kasační soud výslovně judikoval, že: „[...] postavení provozovatele vozidla ve smyslu § 2 písm. b) zákona o silničním provozu a jeho odpovědnost za správní delikt podle § 125f odst. 1 téhož zákona jsou spojeny se zápisem vlastníka nebo jiné osoby v registru silničních vozidel jako provozovatele vozidla, nikoli s pouhým vlastnictvím vozidla jako takovým. [...] je tedy nerozhodné, kdo je vlastníkem vozidla ve smyslu předpisů soukromého práva, podstatné je, kdo je jako provozovatel vozidla zapsán v registru silničních vozidel.“ Tento právní názor byl následně bez výhrad akceptován i dalšími soudy rozhodujícími na úseku správního soudnictví (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 9. 2022, č. j. 18 A 22/2021-35, rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 10. 2022, č. j. 62 A 2/2022-31, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 1. 2023, č. j. 22 A 3/2022-29).
31. Ve prospěch výše citovaných judikатурních závěrů, že pojem provozovatele vozidla je pro účely zákona o silničním provozu vymezen striktně na bázi evidenčního principu, hovoří i důvodová zpráva k novele č. 239/2013 Sb., již se s účinností od 1. 1. 2015 změnila definice provozovatele vozidla v § 2 písm. b) zákona o silničním provozu: „*Záměrem změny definice provozovatele vozidla je, aby za provozovatele vozidla ve smyslu zákona o silničním provozu byl považován subjekt zapsaný jako provozovatel vozidla v registru silničních vozidel, a není-li takový subjekt, pak se provozovatelem vozidla rozumí vlastník silničního vozidla.*“ Ve zcela totožném duchu pak vyznívají i závěry odborné komentářové literatury, kdy je podle aktuální správně právní doktríny vymezení pojmu provozovatel vozidla založeno na formálním evidenčním principu a váže se na zápis v registru silničních vozidel či obdobné evidenci jiného státu, v němž je vozidlo registrováno. Kdo je jako provozovatel v registru zapsán, nemůže se až na výjimky svých povinností zprostit tvrzením, že ve skutečnosti vozidlo provozuje někdo jiný (srov. NOVOPACKÝ, D., VETEŠNÍK, P., BEZDĚKOVSKÝ, K. *Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-2-7]. ASPI_ID KO361_p12000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.). Současnou konstrukci pojmu provozovatele vozidla je potřeba vnímat odlišně od jejího dřívějšího pojetí, kdy byl obsah pojmu provozovatel vozidla založen na faktickém soukromoprávním stavu, nikoliv na veřejnoprávním evidenčním principu, který v praxi nemusel odpovídat skutečnosti, což v praxi působilo nemalé aplikační a interpretační obtíže (viz. BUŠTA, P., KNĚŽÍNEK, J. *Zákon o silničním provozu: Komentář*. [Systém ASPI].

Wolters Kluwer [cit. 2024-2-7]. ASPI_ID KO361_2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.).

32. Uvedený právní názor krajský soud sdílí a je přesvědčen, že jej lze plně uplatnit i v nyní řešené věci. Ani po zhodnocení individuálních okolností věci totiž zdejší soud nenalezl žádné důvody, pro něž by se měl od panujícího právního názoru odchýlit a posoudit věc odlišně od dosavadní judikatury správních soudů. Uvedené potom *in concreto* znamená, že správní orgán I. stupně i žalovaný při rozhodování o odpovědnosti žalobce za přestupek podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu pochybili. Pokud správní orgány nepřihlédly k údajům zapsaným v registru silničních vozidel a vyvodily odpovědnost žalobce za přestupek provozovatele vozidla i přesto, že žalobce nebyl v registru vozidel zapsán jako provozovatel vozidla, jímž byl v době spáchání přestupku prokazatelně spolek *Share CAR!*, z. s., nýbrž byl pouze jeho vlastníkem, zatížily svá rozhodnutí vadou nezákonnosti. Takový postup správních orgánů přitom není v rozporu jen s výše citovanou judikaturou správních soudů ohledně evidenčního principu, ale zcela očividně odporuje i zásadám *nullum crimen sine lege* (žádný trestný čin bez zákona) a *nulla poena sine lege* (žádný trest bez zákona), na nichž je vystavěno nejen trestní, ale i správní trestání (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 126/2002-27, či ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 39/2009-60). Lze proto uzavřít, že potrestáním žalobce místo spolku *Share CAR!*, z. s. správní orgány významně narušily princip právní jistoty, a tím zasáhly do sféry legitimního očekávání jak žalobce, tak i spolku *Share CAR!*, z. s., který je dle 125f odst. 1 zákona o silničním provozu na bázi objektivní odpovědnosti za přestupek neznámého řidiče vozidla subsidiárně odpovědný.
33. Na závěrech zdejšího soudu nemohla nic změnit ani argumentace správních orgánů, že jednání žalobce spočívající v zápisu spolku *Share CAR!*, z. s. jako provozovatele vozidla do příslušného registru vozidel představuje zneužití práva. Krajský soud uvádí, že za zneužití práva (*abusus iuris*) považuje judikatura situaci, kdy někdo vykonává své subjektivní právo k neodůvodněné újmě jiného či společnosti, přičemž chování, jímž se dosahuje nedovoleného výsledku, je jen zdánlivě dovolené. Takové jednání pak představuje výjimku z obecného pravidla o dovolenosti výkonu práva, neboť výkon práva, který je vlastně jeho zneužitím, nemůže požívat soudní ochrany (srov. zde např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004-48, ze dne 23. 8. 2006, č. j. 2 Afs 178/2005-64, či ze dne 30. 12. 2009, č. j. 8 Afs 56/2007-479). Právní řád je ovládán ústavním principem obecné svobody jednání jednotlivce, kdy každý může činit vše, co není zákonem zakázáno (čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod). Výchozí svoboda jednání jednotlivce nalézá svých hranic nejenom v zákonem stanovených případech, ale také, jak dovodil Ústavní soud, v krajních případech zneužití práva (srov. zde např. nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 643/04 ze dne 6. 9. 2005; nález je dostupný na www.usoud.cz).
34. Správní soudy opakovaně dovodily, že jednání směřující ke zneužití práva musí být dostatečně prokázáno. Pouze v takovém případě nemusí orgán veřejné moci poskytnout právnímu jednání účastníka řízení ochranu tím, že mu nepřizná účinky (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 10/2013-32, či ze dne 18. 12. 2013, č. j. 4 As 99/2013-36). Aplikace institutu zneužití práva představuje výjimečný postup (tzv. *ultima ratio*), jemuž musí vždy předcházet aktivita správního orgánu směřující ke zjištění, že právo skutečně bylo v konkrétním případě účastníkem

řízení zneužito (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, č. j. 1 As 27/2011-81).

35. Argumentaci správních orgánů zneužitím práva vyhodnotil zdejší soud s ohledem na okolnosti posuzované věci jako nepřiléhavou a postrádající patřičnou oporu ve správním spisu.
36. Zdejší soud nepřehlédl, že veškeré své úvahy o tom, že žalobce zneužil právo, pokud nechal jako provozovatele jím vlastněného vozidla do registru silničních vozidel zapsat spolek *Share CAR!*, z. s., založily správní orgány výhradně na tom, že funkci ředitele tohoto spolku vykonával P. K.. Ten pak obdobnou funkci zastával i v rámci spolku *Virtuální provozovatel*, z. s., jehož primárním a veřejně deklarovaným cílem je poskytnout svým členům ochranu vůči přestupkům tím, že je do registru silničních vozidel jako provozovatel účelově zapsán právě tento spolek. Na základě personálního propojení obou spolků pak prvostupňový orgán i žalovaný shodně dovodili, že i spolek *Share CAR!*, z. s. byl založen za stejným účelem. Z téhož důvodu správní orgány i veškeré dokazování s cílem prokázat zneužití práva v důsledku zapsání spolku *Share CAR!*, z. s. jako provozovatele do registru silničních vozidel prováděly ve vztahu ke spolku *Virtuální provozovatel*, z. s.
37. Jakkoliv je osoba P. K. krajskému soudu (obdobně jako i správním orgánům) z jeho úřední činnosti velmi dobře známa, a to zejména v souvislosti s obstrukčními praktikami ve správních řízeních, nelze pouze na základě působení P. K. na pozici ředitele spolku *Share CAR!*, z. s. a jeho aktivitám ve vedení spolku *Virtuální provozovatel*, z. s. bez dalšího dospět k závěru, že jediným důvodem pro založení spolku *Share CAR!*, z. s. je umožnit jeho členům vyhnout se delikt ní odpovědnosti. Jak bylo uvedeno výše, musí být zneužití práva dostatečně prokázáno a odůvodněno. V posuzované věci přitom závěr správních orgánů o zneužití práva s výjimkou uvedené personální vazby nic dalšího nepodporuje. Pokud žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí odkazoval na obsah internetových stránek www.virtualniprovozovatel.cz, je třeba konstatovat, že informace tam uvedené pouze popisují fungování služby virtuálního provozovatele poskytované spolkem *Virtuální provozovatel*, z. s. Nic tedy nevypovídá o vlastní činnosti spolku *Share CAR!*, z. s. ani jím nabízených službách. Právě tak ani ve správním spisu založený videozáznam, ve kterém P. K. vysvětluje účel a principy fungování služby virtuálního provozovatele, nemá dostatečný důkazní potenciál prokázat, že primárním cílem činnosti spolku *Share CAR!*, z. s. je umožnit jeho členům vyhnout se odpovědnosti za přestupky páchané v silničním provozu. Stran faktické činnosti spolku *Share CAR!*, z. s. z předloženého videozáznamu nic nevyplývá. Konečně pokud žalovaný v napadeném rozhodnutí účelovost zápisu spolku *Share CAR!*, z. s. do příslušného registru dovozoval ze stanov spolku *Virtuální provozovatel*, z. s., musí zdejší soud konstatovat, že tyto v posuzované věci vůbec netvoří součást správního spisu, a proto o ně žalovaný své úvahy o zneužití práva nemohl opřít. Nadto není krajskému soudu zřejmé, jaké konkrétní informace o činnosti spolku *Share CAR!*, z. s. by byly odkazované stanovy způsobily poskytnout, jelikož upravují strukturu a fungování zcela jiného subjektu.
38. Úvahy správních orgánů o účelovosti zápisu jsou pak zároveň oslabeny i tvrzením žalobce, že změnu provozovatele učinil proto, aby mohl využít služby sdílení vozidel, kterou spolek *Share CAR!*, z. s. nabízí. Třebaže žalobce tuto skutkovou verzi předestřel již v rámci odvolání, správní orgány na toto tvrzení nijak nereagovaly a nepokusily se je ověřit, resp. vyvrátit. Přitom žalobce na podporu svého tvrzení navrhoval provést

konkrétní důkazy – výslech statutárního zástupce spolku *Share CAR!*, z. s. a smlouvu o zapojení do programu sdílení vozů, jež žalobce se spolkem *Share CAR!*, z. s. uzavřel. Právě tyto důkazy byly podle krajského soudu způsobilé objasnit faktickou činnost spolku *Share CAR!*, z. s. a měly reálný potenciál osvětlit smysl zápisu tohoto spolku jako provozovatele předmětného vozidla. Za těchto okolností správní orgány nedostály své povinnosti zjistit skutkový stav věci bez důvodných pochybností [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Není sice povinností správních orgánů provést veškeré účastníkem navržené důkazy, jsou však povinny důvody takového postupu zdůvodnit (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008-77, či ze dne 5. 10. 2017, č. j. 2 As 235/2017-26).

39. Konečně nepřiléhavý je též odkaz žalovaného na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2018, č. j. 1 As 222/2017-45. Ten totiž vychází z jiných skutkových a právních okolností. V odkazované věci Nejvyšší správní soud řešil situaci, kdy byl v registru silničních vozidel jako provozovatel vozidla i nadále zapsán původní vlastník, který již své vozidlo prodal. Otázkou zneužití práva se zde přitom Nejvyšší správní soud vůbec nezabýval. Navíc i v odkazované věci Nejvyšší správní soud potvrdil, že určení provozovatele ve smyslu zákona o silničním provozu je dáno výhradně evidenčním stavem v registru vozidel, a nikoliv skutečným (právním) stavem.
40. Lze tedy shrnout, že správní orgány postupovaly v řešené věci v rozporu se zákonem, jestliže shledaly vinným z přestupku provozovatele vozidla žalobce, který v době spáchání přestupku v registru vozidel jako provozovatel vozidla evidován nebyl. Přisvědčit pak soud nemohl ani argumentaci zneužitím práva, jelikož skutková zjištění učiněná správními orgány v dané věci o zneužití práva nesvědčí, respektive abuzivní (šikanózní) úmysl žalobce při změně provozovatele vozidla správní orgány dostatečně neprokázaly.
41. Požadavkem žalobce na nezveřejňování údajů o žalobci a jeho právním zástupci se krajský soud nezabýval, neboť tento nemá žádnou souvislost s předmětem soudního řízení, tj. s přezkumem zákonnosti napadeného rozhodnutí. V této souvislosti soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2021, č. j. 1 As 427/2020-4: *„Námitkami směřujícími proti způsobu vyvěšování rozsudků na webových stránkách Nejvyššího správního soudu se kasační soud nijak nezabýval, neboť nesouvisejí s předmětem tohoto řízení, jímž je přezkum napadeného rozsudku krajského soudu“* (shodně např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2021, č. j. 2 As 357/2019-42).

VII. Závěr a náklady řízení

42. Na základě shora uvedených důvodů shledal krajský soud žalobu důvodnou, pročež napadené rozhodnutí i rozhodnutí o přestupku, které bylo stíženo *de facto* shodnými vadami, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem vyjádřeným výše (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
43. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl žalobce ve věci úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci vznikly náklady řízení za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a dále náklady v souvislosti se zastoupením advokátem. Dle soudního spisu učinil zástupce žalobce v řízení prokazatelně dva úkony právní služby spočívající

v převzetí a přípravě zastoupení a podání žaloby v sazbě 3 100 Kč za jeden úkon (tj. 6 200 Kč). Právě tak mu náleží i paušální náhrada hotových výdajů v sazbě 300 Kč za jeden úkon (tj. 600 Kč). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobce krajskému soudu prokázal, že je plátcem DPH, navýšil soud odměnu za zastupování žalobce o částku připadající na tuto daň. Celkově tudíž náleží žalobci náhrada nákladů řízení ve výši 11 228 Kč, kterou je žalovaný povinen uhradit žalobci ve lhůtě 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 26. března 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce

